

Notat

22. marts 2022
KFK/JESCH

Svar på samrådsspørgsmål

På en lukket spørgetime i beskæftigelsesudvalget har Venstre stillet et spørgsmål om, hvor meget værdi samfundet mister grundet manglen på arbejdskraft.

Svar

Virksomhederne har siden midten af 2021 meldt om høj mangel på arbejdskraft inden for de fleste brancher, jf. blandt andet *Økonomisk Redegørelse august 2021 og december 2021*.

Mangel på arbejdskraft betegner en situation, hvor virksomhedernes aktuelle efterspørgsel efter arbejdskraft overstiger det aktuelle udbud. Arbejdsudbuddet i Danmark bestemmes af, hvor mange personer, der er i den arbejdsdygtige alder, og i hvilket omfang de ønsker at arbejde. Arbejdsudbuddet afhænger grundlæggende af de incitamerter og rammevilkår, som har betydning for den enkeltes afvejning mellem arbejde og fritid. Derudover kan der være en vis konjunkturvariation i arbejdsudbuddet, fx i forhold til unges erhvervsdeltagelse, variation i omfanget af overarbejde mv.

I samfundsøkonomisk forstand er manglen på arbejdskraft derfor resultatet af, at virksomhederne aktuelt efterspørger mere arbejdskraft, end husholdningerne udbyder under de givne betingelser. Ændringer i incitamerter i kraft af reformer vil kunne påvirke husholdningernes arbejdsudbud. Det er generelt ikke givet, at det samlet set vil skabe samfundsmæssig gevinst for borgerne, hvis husholdningerne udbød mere arbejdskraft. Øget arbejdsudbud kan bidrage til øgede indkomster for nogle personer og virksomheder (øget materiel velstand), men vil tilsvarende også betyde mindre fritid og kan, afhængig af de konkrete tiltag, have afledte virkninger på indkomstfordeling eller råderummet til offentlig service mv. Sådanne tiltag bør derfor underkastes en samlet vurdering, der inddrager virkninger på både kort og langt sigt, samt tager højde for flere forskellige forhold end samlet BNP.

Situationer med mangel på arbejdskraft er grundlæggende midlertidige. Mangel på arbejdskraft vil i løbet af noget tid føre til, at lønninger bydes op, hvilket er en ligevægtsmekanisme, som efterhånden bidrager til, at der igen kan være overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel. I praksis svinger økonomien om denne ligevægt som følge af konjunkturudsving (svarende til, at der skiftevis vil være perioder med mangel på arbejdskraft og forhøjet ledighed). Den økonomiske politik kan bidrage til at mindske sådanne udsving, men i praksis ikke forhindre dem.